YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
6 päivänä lokakuuta 1982 *

Asiassa 283/81,

jonka Corte suprema di cassazionen ensimmäinen riita-asiain jaosto on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa

Srl CILFIT – selvitystilassa – ja 54 muuta, Rooma,

vastaan

Ministero della sanità, edustajanaan ministeri, Rooma,

ja

Lanificio di Gavardo SpA, Milano,

vastaan

Ministero della sanità, edustajanaan ministeri, Rooma,

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan kolmannen kohdan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti J. Mertens de Wilmars, jaostojen puheenjohtajat G. Bosco, A. Touffait ja O. Due sekä tuomarit P. Pescatore, Lord Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Chloros ja F. Grévisse,

julkisasiamies: F. Capotorti,
kirjaaja: P. Heim,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Corte suprema di cassazione on esittänyt 27.3.1981 tekemällään ja yhteisöjen tuomioistuimeen 31.10.1981 saapuneella päätöksellä ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan kolmannen kohdan tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on tullut esille sellaisen kolmansista maista tuotavien villojen kiinteitä terveystarkastusmaksuja koskevan asian yhteydessä, jonka villantuojayritykset ovat saattaneet vireille Italian terveysministeriötä vastaan. Nämä yritykset ovat vedonneet tiettyjen perustamissopimuksen liitteessä II lueteltujen tuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä 28 päivänä kesäkuuta 1968 annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 827/68 (EYVL L 151, s. 16), jonka 2 artiklan 2 kohdassa jäsenvaltioita kielletään kantamasta tulleja vaikutukseltaan vastaavia maksuja muualla luettelemattomista maahantuoduista eläimistä peräisin olevista tuotteista, jotka on lueteltu yhteisen tullitariffin tullinimikkeen 05.15 alla. Terveysministeriö on vastannut näihin väitteisiin toteamalla, että villat eivät sisälly perustamissopimuksen liitteeseen II. Ne eivät siten ministeriön mukaan kuuluisi yhteisen maatalousmarkkinajärjestelyn piiriin.

3 Terveysministeriön mukaan näistä seikoista on seurauksena, että yhteisön toimielinten antaman säädöksen tulkintakysymykseen annettava vastaus on niin itsestäänselvä, ettei oikean tulkinnan suhteen ole mitään epäilyksiä, minkä vuoksi ei ole tarpeen esittää yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkorat-

kaisupyyntöä. Asianomaiset yritykset sitä vastoin väittävät, että koska asetuksen tulkintaa koskeva kysymys on saatettu Corte suprema di cassazionen, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, käsiteltäväksi, ei mainittu tuomioistuin 177 artiklan kolmannen kohdan mukaan voi välttää velvollisuutta saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

4 Näiden keskenään vastakkaisten näkemysten vuoksi Corte suprema di cassazione on saattanut yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi seuraavan kysymyksen:

"Kun perustamissopimuksen 177 artiklan kolmannessa kohdassa määrätään, että jos saman artiklan 1 kohdassa mainitun kaltainen kysymys tulee esille sellaisessa kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen on saatettava kysymys yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, luodaanko siinä sellainen velvollisuus ennakkoratkaisun pyytämiseen, joka ei salli kansallisen tuomioistuimen suorittaa minkäänlaista arviointia ennakkoratkaisukysymyksen esittämisen tarpeellisuuden osalta, vai saatetaanko siinä tämä velvollisuus – ja missä rajoissa – riippuvaiseksi siitä, että on olemassa perusteltuja epäilyjä tulkinnan sisällöstä?"

5 Tämän kysymyksen ratkaisemiseksi on otettava huomioon 177 artiklalla luotu järjestelmä, jossa yhteisöjen tuomioistuimelle annetaan toimivalta antaa ratkaisu muun muassa perustamissopimuksen ja yhteisön toimielinten antamien säädösten tulkinnasta.

6 Kyseisen artiklan toisen kohdan mukaan jäsenvaltion tuomioistuin "voi" pyytää yhteisöjen tuomioistuinta antamaan ennakkoratkaisun, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen. Artiklan kolmannen kohdan mukaan silloin, kun tällainen kysymys tulee esille sellaisessa kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, tämän tuomioistuimen "on saatettava" kysymys yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

7 Tämä velvollisuus saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi on osa sitä yhteistyötä, jossa yhteisön oikeutta soveltavat kansalliset tuomioistuimet ja yhteisöjen tuomioistuin ovat yhteisön oikeuden asianmukaisen ja yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa. Perustamissopimuksen 177 artiklan kolmannen kohdan tarkoituksena on erityisesti välttää oikeuskäytäntöjen eroavaisuuksien syntyminen yhteisön

alueella yhteisön oikeutta koskevien kysymysten osalta. Kun 177 artiklassa tarkoitettu tulkintakysymys tulee esille, tämän velvollisuuden ulottuvuus on näin ollen arvioitava mainitut tavoitteet huomioon ottaen sekä kansallisten tuomioistuinten ja yhteisöjen tuomioistuimen kulloisenkin toimivallan mukaisesti.

8 Tässä yhteydessä on täsmennettävä sitä, mitä ilmaisulla "jos tällainen kysymys tulee esille" tarkoitetaan yhteisön oikeudessa, niiden olosuhteiden määrittelemiseksi, joiden vallitessa sellaisen kansallisen tuomioistuimen, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, on saatettava kysymys yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

9 Tältä osin on ensiksi huomautettava, että 177 artiklalla ei perusteta muutoksenhakukeinoa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian asianosaisille. Näin ollen se, että joku asianosaisista väittää, että asiaan liittyy yhteisön oikeutta koskeva tulkintakysymys, ei riitä siihen, että kyseisen tuomioistuimen olisi katsottava kysymyksen tulleen esille 177 artiklan tarkoituksessa. Sen sijaan kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on saattaa asia tarvittaessa yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi viran puolesta.

10 Toiseksi on huomattava, että 177 artiklan toisen ja kolmannen kohdan välisestä suhteesta seuraa, että kolmannessa kohdassa mainituilla tuomioistuimilla on sama harkintavalta kuin muilla kansallisilla tuomioistuimilla tutkiessaan sitä, onko yhteisön oikeutta koskeva kysymys ratkaistava, jotta ne voivat antaa päätöksen. Näiden tuomioistuinten ei näin ollen ole pyydettävä ennakkoratkaisua yhteisön oikeutta koskevaan tulkintakysymykseen, jos kysymyksellä ei ole merkitystä eli jos vastaus tähän kysymykseen, olipa vastaus mikä tahansa, ei voisi mitenkään vaikuttaa asian ratkaisuun.

11 Jos kansalliset tuomioistuimet sitä vastoin toteavat, että yhteisön oikeutta koskeva ennakkoratkaisukysymys on ratkaistava, jotta ne voisivat ratkaista niiden käsiteltäväksi saatetun asian, niillä on 177 artiklan mukaan velvollisuus saattaa kaikki esille tulevat tulkintakysymykset yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

12 Corte di cassazionen esittämällä kysymyksellä pyritään selvittämään, voiko 177 artiklan kolmannessa kohdassa ilmaistu velvollisuus tietyissä olosuhteissa olla rajoitettu.

13 Tältä osin on muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin on 27.3.1963 antamassaan tuomiossa (yhdistetyt asiat 28–30/62, Da Costa, Kok. 1963, s. 75, Kok. EP I, s. 175) todennut, että "vaikka 177 artiklan viimeisen kohdan mukaisesti kansallisilla tuomioistuimilla, joiden päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, on velvollisuus saattaa rajoituksetta niiden käsiteltävänä olevat tulkintaa koskevat kysymykset yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, yhteisöjen tuomioistuimen 177 artiklan nojalla antama tulkintaratkaisu voi kuitenkin tehdä velvollisuuden merkityksettömäksi. Näin on erityisesti silloin, kun esitetty kysymys on asiallisesti samanlainen kuin kysymys, josta on jo annettu ennakkoratkaisu vastaavassa tapauksessa."

14 Lisäksi 177 artiklan kolmannessa kohdassa ilmaistua velvollisuutta voi vastaavasti rajoittaa se, että yhteisöjen tuomioistuin on vakiintuneessa oikeuskäytännössään jo ratkaissut kyseisen oikeuskysymyksen, olipa näihin ratkaisuihin johtaneiden menettelyjen luonne mikä tahansa, ja vaikka riidanalaiset kysymykset eivät olisi täsmälleen samanlaisia.

15 On kuitenkin selvää, että kansallisilla tuomioistuimilla eli myös 177 artiklan kolmannessa kohdassa tarkoitetuilla tuomioistuimilla on kaikissa olosuhteissa täysi vapaus saattaa ennakkoratkaisukysymys yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi jos ne katsovat tämän tarkoituksenmukaiseksi.

16 Lopuksi on huomattava, että se, miten yhteisön oikeutta on sovellettava, voi olla niin ilmeistä, ettei se jätä tilaa vähäisellekään perustellulle epäilylle siitä, miten esille tullut kysymys olisi ratkaistava. Ennen kuin kansallinen tuomioistuin voi katsoa tilanteen olevan tällainen, sen on oltava varma siitä, että asia olisi yhtä ilmeinen muiden jäsenvaltioiden tuomioistuimille ja yhteisöjen tuomioistuimelle. Ainoastaan näiden edellytysten täyttyessä kansallinen tuomioistuin voi pidättäytyä saattamasta ennakkoratkaisukysymystä yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistavaksi ja ratkaista sen omalla vastuullaan.

17 Tällaisen mahdollisuuden olemassaolo on joka tapauksessa arvioitava yhteisön oikeuden ominaispiirteet ja sen tulkinnasta johtuvat erityiset vaikeudet huomioon ottaen.

18 On ensiksi huomattava, että yhteisön oikeuden säädökset laaditaan usealla kielellä ja että kaikki kieliversiot ovat todistusvoimaisia; yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkinta edellyttää näin ollen kieliversioiden vertailua.

19 On lisäksi todettava, että vaikka eri kieliversiot vastaisivat täysin toisiaan, yhteisön oikeudessa käytetään sille ominaista terminologiaa. Sitä paitsi on vielä korostettava, että oikeudellisilla käsitteillä ei välttämättä ole samaa sisältöä yhteisön oikeudessa ja eri kansallisissa oikeuksissa.

20 Lopuksi on tuotava esiin, että jokainen yhteisön oikeuden säännös tai määräys on sijoitettava asiayhteyteensä ja sitä on tulkittava siten, että huomioon otetaan yhteisön oikeus kokonaisuudessaan, sen tavoitteet sekä sen kehitysaste tulkittavana olevan säännöksen tai määräyksen soveltamisajankohtana.

21 Kaikki nämä seikat huomioon ottaen Corte suprema di cassazionelle on vastattava, että 177 artiklan kolmatta kohtaa on tulkittava siten, että sellaisen tuomioistuimen, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saada hakea muutosta, on silloin, kun yhteisön oikeutta koskeva kysymys on tullut sen ratkaistavaksi, noudatettava velvollisuuttaan saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, ellei se ole todennut, että esille tullut kysymys on vailla merkitystä tai että yhteisöjen tuomioistuin on jo tulkinnut kyseessä olevaa yhteisön oikeuden säännöstä tai määräystä taikka että se, miten yhteisön oikeutta on sovellettava, on niin ilmeistä, ettei tästä ole mitään perustetta epäilystä; tutkittaessa, onko kyse tällaisesta tilanteesta, huomioon on otettava yhteisön oikeuden ominaispiirteet, sen tulkintaan liittyvät ongelmat sekä vaara oikeuskäytäntöjen eroavaisuuksien syntymisestä yhteisön alueella.

Oikeudenkäyntikulut

22 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Italian tasavallan hallitukselle, Alankomaiden kuningaskunnan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe Corte suprema di cassazionessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi viimeksi mainitun tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Corte suprema di cassazionen 27.3.1981 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan kolmatta kohtaa on tulkittava siten, että sellaisen tuomioistuimen, jonka päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saada hakea muutosta, on silloin, kun yhteisön oikeutta koskeva kysymys on tullut sen ratkaistavaksi, noudatettava velvollisuuttaan saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, ellei se ole todennut, että esille tullut kysymys on vailla merkitystä tai että yhteisöjen tuomioistuin on jo tulkinnut kyseessä olevaa yhteisön oikeuden säännöstä tai määräystä taikka että se, miten yhteisön oikeutta on sovellettava, on niin ilmeistä, ettei tästä ole mitään perustetta epäilystä; tutkittaessa, onko kyse tällaisesta tilanteesta, huomioon on otettava yhteisön oikeuden ominaispiirteet, sen tulkintaan liittyvät ongelmat sekä vaara oikeuskäytäntöjen eroavaisuuksien syntymisestä yhteisön alueella.

Mertens de Wilmars Bosco Touffait

Due Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe

Koopmans Everling Chloros Grévisse

Julistettiin Luxemburgissa 6 päivänä lokakuuta 1982.

P. Heim
kirjaaja

J. Mertens de Wilmars
presidentti